

Translatoryczne aspekty pragmatyki i genologii polskiej - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Translatoryczne aspekty pragmatyki i genologii polskiej
Kod przedmiotu	09.2-WH- P-TRA-S16
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obieralny
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• prof. zw. dr hab. Stanisław Borawski

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Konwersatorium	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest pogłębienie wiedzy z zakresu współczesnych polskich teorii genologicznych i pragmatycznych, z koncentracją na zagadnieniach odmienności tradycji komunikacyjnych w dwóch odrębnych wspólnot etniczno-kulturowych. Słuchacz przeprowadza analizy funkcjonalnych, socjalnych i estetycznych wyznaczników zachowań językowych wraz z ich kulturowymi odniesieniami, analizuje wzory językowych zachowań i określa rolę autorytetu w ich upowszechnianiu. Porównuje realizacje tekstowe w różnych językach i wspólnotach pod kątem ich celowości oraz intencjonalności i dokonuje rejestru ekwiwalencji oraz istotnych różnic w tworzeniu, interpretacji i przekładzie komunikatów. W efekcie pogłębia umiejętności w zakresie rozumienia i tłumaczenia tekstów obcojęzycznych z różnych dziedzin życia. Tworzy siatkę pojęć genologicznych osadzoną w specyfice komunikacji we wspólnocie kulturowej Europy. Zapoznaje się z wybranymi aspektami kultury, krytyki i recepcji przekładu.

Wymagania wstępne

kompetencja komunikacyjna w dwóch językach równocześnie: rodzimym i obcym

Zakres tematyczny

Podstawą konwersatoriów są analizy tekstów i własne próby ich tworzenia, przy czym tematyka poszczególnych prób pisarskich wiąże się z poznawanymi zagadnieniami teoretycznymi.

1. Założenia i cele przedmiotu. Podstawowe pojęcia i terminy: tekst, gatunek, rodzaj, akt komunikacyjny, układ komunikacyjny, język, styl.
2. Miejsce pragmatyki, genologii i translatoryki wśród innych nauk humanistycznych.
3. Akt komunikacyjny w ujęciu autorów teorii aktów mowy i jej kontynuatorów. Funkcjonalnystylistyczne podłoże polskiej myśli pragmalingwistycznej i genologicznej.
4. Przekształcenia gatunkowe i historyczne wybranych wzorów zachowań komunikatywnych.
5. Błędy w komunikacji językowej, w tym i w przekładzie, oraz problem nieprzekładalności.
6. Grzeczność językowa i dystans kulturowy w komunikacji.
7. Uwarunkowanie komunikacji czasem i przestrzenią (geograficzne i ekonomiczne czynniki wpływające na kształt i zmiany wspólnot komunikatywnych).
8. Specyfika komunikacji w sytuacjach prawnych i urzędowych.
9. Specyfika komunikacji w ramach dyskursu naukowego.
10. Specyfika komunikacji we wspólnotach religijnych.
11. Porozmawiajmy o rozmowie. Pragmatyczne uwarunkowania komunikacji potocznej mówionej.
12. Wybrane aspekty komunikacji w mediach.
13. Użycie języka jako gra i zabawa.
14. Estetyka słowa – użycia artystyczne a potoczne, stylizacja wypowiedzi.
15. Tłumacz jako pośrednik między kulturami.

Metody kształcenia

polimetody (m.in. wykład, haureza, referat, odczyt, analiza i interpretacja tekstu, tworzenie tekstu, praca w grupach, prezentacja, drama)

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbolne efekty	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma uporządkowaną wiedzę z zakresu językoznawstwa		• kolokwium	• Konwersatorium

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student zna podstawową terminologię z zakresu translatoryki, genologii i pragmatyki		• kolokwium	• Konwersatorium
student potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł		• prezentacja	• Konwersatorium
student czyta i interpretuje naukowe i praktyczne teksty z zakresu przedmiotu, integrując wiedzę z ww. dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych		• aktywność w trakcie zajęć	• Konwersatorium
student efektywnie potrafi współdziałać z członkami zespołu i pracować pod kierunkiem		• prezentacja	• Konwersatorium
student na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązywania		• aktywność w trakcie zajęć	• Konwersatorium

Warunki zaliczenia

pozytywna ocena ćwiczeń w analizie i tworzeniu tekstów, sprawdzian z wiedzy lub prezentacja, aktywne uczestnictwo w zajęciach

Literatura podstawowa

1. Borawski S., Furdal A., *Wybór tekstów do historii języka polskiego*, Warszawa 1980.
2. Borawski S., *Podstawy idei poznawczej studiów nad dziejami używania języka. Esej o diachronii*, [w:] *Rozprawy o historii języka polskiego*, red. S. Borawski, Zielona Góra 2005, s. 13-62.
3. Bugajski M., *Język w komunikowaniu*, Warszawa 2006.
4. Kalisz R., *Pragmatyka językowa*, Gdańsk 1993.
5. Mayenowa M.R., *Struktura tekstu*, [w:] *też, Poetyka teoretyczna. Zagadnienia języka*, Wrocław-Warszawa-Kraków 2000, s. 246-305.

Literatura uzupełniająca

1. Awdiejew A., *Pragmatyczne podstawy interpretacji wypowiedzi*, Kraków 1987.
2. *Genologia dzisiaj*, pod red. W. Boleckiego i I. Opackiego, Warszawa 2000.
3. Boniecka B., *Lingwistyka tekstu. Teoria i praktyka*, Lublin 1999.
4. Bugajski M., *Odbiorca i adresat w procesie komunikacji*, [w:] *Zielonogórskie seminaria polonistyczne 2001*, red. S. Borawski, J. Brzeziński, Zielona Góra 2002, s. 75-90.
5. Duszak A., *Tekst, dyskurs, komunikacja międzykulturowa*, Warszawa 1998, s. 21-27.
6. *Dyskurs jako struktura i proces*, red. T.A. van Dijk, przeł. G. Grochowski, Warszawa 2001, s. 183-212.
7. Gajda S., *Stylistyka funkcjonalna, stylistyka pragmatyczna, stylistyka kognitywna*, [w:] *Stylistyka a pragmatyka*, red. B. Witosz, Katowice 2001, s. 15-22.
8. Grad J., *Obyczaj i Zwyczaj*, [w:] *Słownik etymologiczny. Terminy ogólne*, red. Z Staszczak, Warszawa 1987, s. 262 i 388.
9. Gutt E., *Zrozumienie problemu z jakim aktem komunikacji mamy do czynienia*, [w:] *tegoż, Dystans kulturowy a przekład*, Kraków 2004, s. 11-18.
10. Hejwowski K., *Źródła błędów w tłumaczeniu na język ojczysty*, [w:] *Język rodzimy a język obcy: komunikacja, przekład, dydaktyka: materiały z XXI Sympozjum zorganizowanego przez Instytut Lingwistyki Stosowanej UW i Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej*, Warszawa, 29-30 maja 2000 r., red. A. Kopczyński, U. Zaliwska-Okrutna, Warszawa 2002, s. 149-159.
11. Karczewska D., *O błędach w tłumaczeniu*, [w:] *Język rodzimy a język obcy: komunikacja, przekład, dydaktyka. Materiały z XXI Sympozjum zorganizowanego przez Instytut Lingwistyki Stosowanej UW i Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej*, Warszawa, 29-30 maja 2000 r., red. A. Kopczyński, U. Zaliwska-Okrutna, Warszawa 2002, s. 129-135.
12. Lalewicz J., *Język, wypowiedź, akt mówienia*, "Studia Semiotyczne" 3 (1972), s. 145-160.
13. Lalewicz J., *Komunikacja językowa i literatura*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
14. Lalewicz J., *Retoryka kategorii osobowych*, [w:] *Tekst i zdanie. Zbiór studiów*, red. T. Dobrzyńska, E. Janus, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1983, s. 267-280.
15. Lewicki R., *Przekład – język – kultura*, Lublin 2002.
16. Lubaś W., *Pożytki z socjolingwistyki*, [w:] *Nowe czasy, nowe języki, nowe (i stare) problemy*, red. E. Jędrzejko, Katowice 1998, s. 43-51.
17. Marciszewski W., *Spójność strukturalna a spójność semantyczna*, [w:] *Tekst i zdanie. Zbiór studiów*, red. T. Dobrzyńska, E. Janus, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1983, s. 183-190.
18. Tomiczek E., *System adresatywny współczesnego języka polskiego i niemieckiego. Socjolingwistyczne studium konfrontatywne*, Wrocław 1983.
19. Wierzbicka A., *Different cultures, different languages, different speech acts*, [w:] A. Wierzbicka, *Cross-cultural pragmatics. The semantics of human interaction*, Berlin 1991, s. 25-65.
20. Wierzbicka A., *Genry mowy*, [w:] *Tekst i zdanie. Zbiór studiów*, red. T. Dobrzyńska, E. Janus, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1983, s. 125-138.
21. Wilkoń A., *Spójność i struktura tekstu*, Kraków 2002.
22. Witosz B., *Tekst i gatunek – jednostki „rozmyte”*, [w:] *też, Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki*, Katowice 2005, s. 99-111.
23. Wojtak M., *Gatunki prasowe*, Lublin 2004.
24. Wojtasiewicz O., *Wstęp do teorii tłumaczenia*, Warszawa 2005.
25. Zaśko-Zielińska M., *Przez okno świadomości. Gatunki mowy w świadomości użytkowników języka*, Wrocław 2002.
26. Ziomek J., *Retoryka opisowa*, Wrocław-Warszawa-Kraków 2000, rozdział V (spójność).

Uwagi

Jest to przedmiot obowiązkowy w ramach specjalizacji **nauczanie języka polskiego jako obcego**.

